

Piezīmes un atsaucis valsts līmeņa sugu aizsardzības mērķu (FRV) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods	1386
Sugas nosaukums	<i>Buxbaumia viridis</i>
Eksperts	Linda Uzule
Darbs pabeigts	23.06.2024.
Vispārējās piezīmes	<p>Zaļā buksbaumija ir slēpta dzīves veida epiksīla zaļsūna, kas neveido pastāvīgu lapotu stublāju (gametofīts <1 mm), bet ilgstoši eksistē kā fotosintezējoša protonēma – brūnganu, daudzšūnu, 1–2 mm aplveida kaudzīšu veidā ar kārpainu virsmu. Zaļā buksbaumija galvenokārt attīstās uz egļu atmirušās koksnes (Latvijas Dabas..., 2021).</p> <p>Līdz šim suga monitoringā meklēta un vērtēta tikai pēc sporogoniem un to skaita, tomēr pēc jaunākajiem pētījumiem secināts, ka zaļās buksbaumijas klātbūtne konstatējama arī pēc protonēmas vairķermenīšu sakopojumiem. Šī iemesla dēļ atradņu skaits kopš 2020. gada strauji audzis un pirmo reizi 2021. gada monitoringā veikta arī protonēmas aizņemtās platības mērīšana (cm²) (Latvijas Dabas..., 2021).</p> <p>Zinātniskajā literatūrā minēts, ka dzīvotspējīgu sugas populāciju veido tikai vairoties spējīgi īpatņi (zaļās buksbaumijas gadījumā – dzinumi ar sporogonu, nevis protonēmas stadija ar vairķermeņiem) (Hallingbäck et al., 1998; Hodgetts, 2000).</p> <p>Atrast zaļo buksbaumiju jebkāda izmēra teritorijā ir apgrūtināši dažādu iemeslu dēļ, bet galvenie no tiem ir prasība pēc substrāta noteiktā sadalīšanās pakāpē, kas nesaglabājas ilglaicīgi, un līdz ar to pēc vairāku gadu perioda suga var nebūt sastopama, tāpat sugu nelabvēlīgi var ietekmēt ilgstoši sausuma periodi un biotopa stāvokļa izmaiņas (mikroklimats, struktūras). Lielāka varbūtība konstatēt sugu ar sporogoniem iespējams noteiktā sezonas laikā (agrs pavasaris, vēls rudens) (Latvijas Dabas..., 2021).</p> <p>Latvijas pirmajā ziņojumā Eiropas Komisijai 2001. - 2006. g. minēts aptuvenš sugas atradņu skaits, nekāds monitorings tolaik vēl nebija uzsākts – minēts, ka Latvijā zināmas 3 atradnes. Latvijas otrajā ziņojumā Eiropas Komisijai par 2007. – 2012. gadu zaļās buksbaumijas vērtējums izteikts kritālās (angliski <i>logs</i>) – ziņojumā minētas 7 – 30 kritālas, bet trešajā zinojumā par 2013. – 2018. gadu atkal minēts atradņu skaits – 6 atradnes (Article 17, 2024).</p>

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Dati_FRP	
REF	Date	Na
	Popunit	Na
	Min	Na
		Nav pieejama informācija par sugas populācijas vērtējumu laika periodā ap 1990. gadu.
	Max	Na

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
		Nav pieejama informācija par sugas populācijas vērtējumu laika periodā ap 1990. gadu.
HDV	Popunit	loc.
	Quality & Date	P (2006)
	Min	3
	Max	3
	Trend period	1993-2006
	Trend	+
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Habitat period	M (2005)
	Trend	-
	Popunit_final	na
	Min_final	na Latvijas pirmajā ziņojumā Eiropas Komisijai 2001. - 2006. g. minēts aptuvenš sugas atradņu skaits, nekāds monitorings tolaik vēl nebija uzsākts – minēts, ka Latvijā zināmas 3 atradnes. Latvijas otrajā ziņojumā Eiropas Komisijai par 2007. – 2012. gadu zaļās buksbaumijas vērtējums izteikts kritālās (angliski logs) – ziņojumā minētas 7 – 30 kritālas, bet trešajā ziņojumā par 2013. – 2018. gadu atkal minēts atradņu skaits – 6 atradnes (Article 17, 2024). Līdz ar to dati nav savstarpēji salīdzināmi
	Max_final	na Latvijas pirmajā ziņojumā Eiropas Komisijai 2001. - 2006. g. minēts aptuvenš sugas atradņu skaits, nekāds monitorings tolaik vēl nebija uzsākts – minēts, ka Latvijā zināmas 3 atradnes. Latvijas otrajā ziņojumā Eiropas Komisijai par 2007. – 2012. gadu zaļās buksbaumijas vērtējums izteikts kritālās (angliski logs) – ziņojumā minētas 7 – 30 kritālas, bet trešajā ziņojumā par 2013. – 2018. gadu atkal minēts atradņu skaits – 6 atradnes (Article 17, 2024). Līdz ar to dati nav savstarpēji salīdzināmi
	Trend 1993–2006	S (stabils)
CV	Date	2013-2018
	Popunit	grids 1x1
	Min	na
	Max	na
	Value	9
	Type	estimate
	Popunit_alt	localities
	Min_alt	na
	Max_alt	na
	Value_alt	9
	Type_alt	estimate
	Method	completeSurvey

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Trend period	2007-2018
	Trend	S
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Method	estimateExpert
	Habitat period	2007-2018
	Trend	S
	Method	estimatePartial
	Popunit_final	Kvadrātcimetri Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, sūnu, ķērpju un lielākoties arī ūdensaugu gadījumā populācijas lielumu novērtē m ² vai cm ² (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).
	Min_final	37 971 Aprēķinos izmantoti dati no Latvijas Dabas fonda 2021. gadā veiktā monitoringa (Latvijas Dabas., 2021), pieejamā informācija no jaunizstrādātajiem dabas aizsardzības plāniem, kā arī informācija no DDPS “Ozols”.
	Max_final	42 714 Aprēķinos izmantoti dati no Latvijas Dabas fonda 2021. gadā veiktā monitoringa (Latvijas Dabas., 2021), pieejamā informācija no jaunizstrādātajiem dabas aizsardzības plāniem, kā arī informācija no DDPS “Ozols”.
	Trend 2007–2018	U (nezināms)
	Dati_FRR	
REF	Area	na
	Period	na
HDV	Area	318
	Quality & period	P (2006)
	Trend	=
	Magnitude	na
	Area_final	na
	Trend 1993–2006	na
CV	Area	581
	Period	2007-2018
	Trend	S
	Trend_method	completeSurvey
	Area_final	26 931 Zaļās buksbaumijas izplatības areāls ir 26 931 km ² (skatīt 1. pielikuma 1. attēlu). Izplatības areāls noteikts 10 x 10 km kvadrātu tīklā (koordinātu sistēma ETRS89-LAEA, ESPG:3035), izmantojot Biotopu direktīvas 17.panta ziņojuma Range tool (izmantojot gap distance 4).
	Trend 2007–2018	U

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Lēmumi_FRP	
	Variants (8. attēls)	na
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na
	Lēmumi_FRR	
	Variants (8. attēls)	na
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na

Literatūra un informācijas avoti

Article 17 web tool. Species assessments at EU biogeographical level. *Buxbaumia viridis*. Skatīts 20.06.2024. Pieejams: <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/summary/?period=1&group=Non-vascular+plants&subject=Buxbaumia+viridis®ion=BOR>

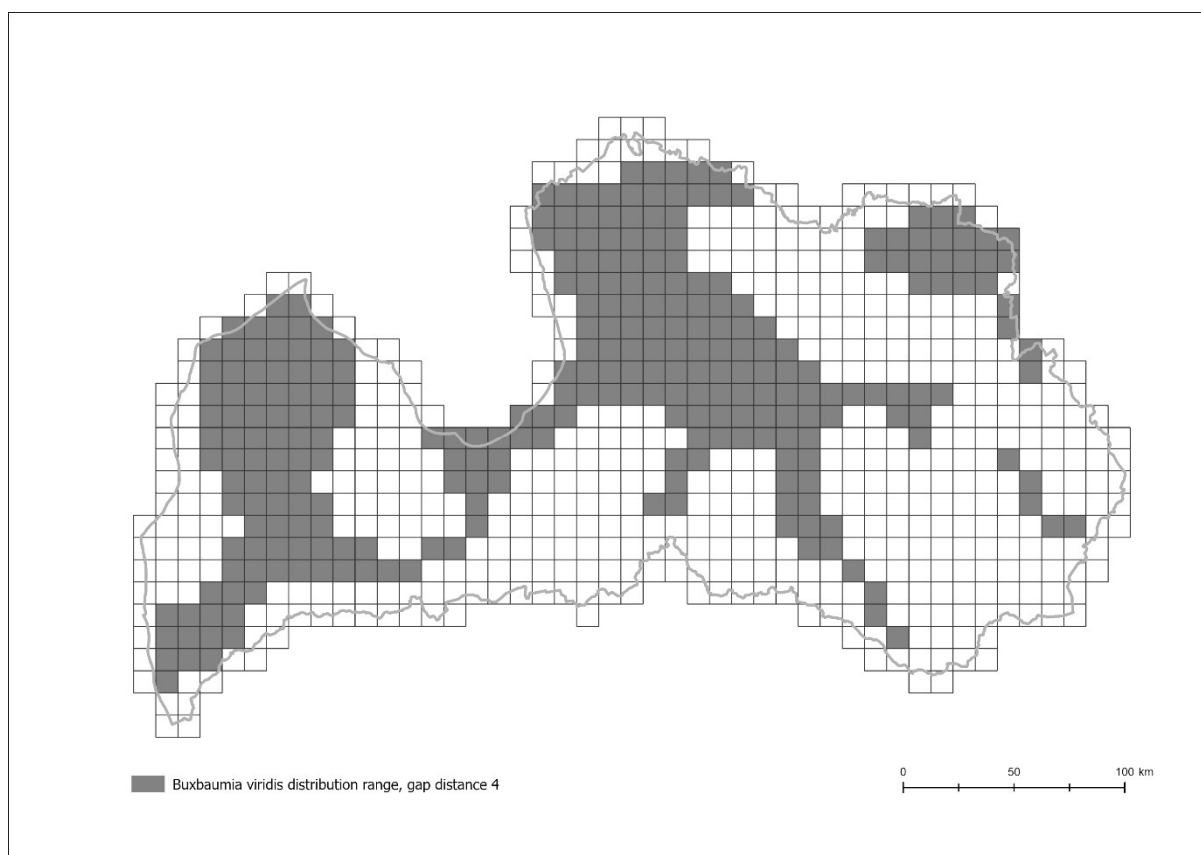
Baroniņa, 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Hallingbäck, T., Hodgetts, N., Raeymaekers, G., Schumacker, R., Sérgio, C., Lars Söderström, L., Nick Stewart N., Váňa, J. 1998. Guidelines for application of the revised IUCN threat categories to bryophytes. *Lindbergia* 23: 6–12.

Hodgetts, N. G. 2000. Interpreting the IUCN Red List categories and criteria for cryptogams. *For. Snow Landsc. Res.* 75, 3: 293–302.

Hodgetts, N. G. 2015. Checklist and country status of European bryophytes – towards a new Red List for Europe. *Irish Wildlife Manuals*, No. 84. National Parks and Wildlife Service, Department of Arts, Heritage and the Gaeltacht, Ireland. 125 p.

Latvijas Dabas fonds. 2021. Vaskulāro augu un sūnu sugu monitorings un inventarizācija Natura 2000 teritorijās un ārpus tām 2021. gadā. Rīga, 249 lpp.

1.attēls. Zaļās buksbaumijas izplatības areāls (karti sagatavoja: L. Zilvere, 2024)